

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา มีขอบข่ายของการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารโครงการ ด้านงบประมาณ ด้านการดำเนินงาน และด้านกรณีศึกษาและติดตามผล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันและครูผู้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาที่จัดโครงการอาหารกลางวันในปี 2557 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สุ่มเพื่อการศึกษาโดยแบบสอบถาม จำนวน 160 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาโดยแบบสัมภาษณ์ 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ค่าที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

1.1 ด้านการบริหารงานโครงการ โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคลากรให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ โรงเรียนมีการประชุม วางแผนการดำเนินงานการบริหารด้านบุคลากรโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน

1.2 ด้านงบประมาณ โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ โรงเรียนมีการแก้ไข ปรับปรุง แผนและกระบวนการดำเนินงานการบริหารงบประมาณตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบในการตรวจสอบและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ โรงเรียนมีการจัดหางบประมาณมาเพิ่มเติมหรือทดแทนส่วนที่หมดไป โดยวิธีจัดตั้งกองทุนจากผู้มีจิตศรัทธาในท้องถิ่น

1.3 ด้านการดำเนินงาน โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ โรงเรียนจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียน โดยใช้วิธีจัดตั้งคณะกรรมการจัดหาทุนขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการจัดหาที่มีความเหมาะสม

1.4 ด้านการนิเทศและติดตามผล โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือโรงเรียนได้นำเอาผลของการประเมินโครงการอาหารกลางวัน นำมาปรับปรุงโครงการอาหารกลางวันทางด้านบุคลากรและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนได้นำเอาผลของการประเมินโครงการอาหารกลางวัน นำมาปรับปรุงรูปแบบการนิเทศติดตามผล

2. แนวทางส่งเสริมการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

2.1 ด้านการบริหารงานโครงการ มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญคือ 1) โรงเรียนควรมีการวางแผนงานการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรภายนอก เช่นผู้ปกครอง ชุมชนหรือองค์กรเอกชนอื่นๆ 2) ควรมีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบให้ปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้ชัดเจน 3) กรณีที่โรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ ควรขอความร่วมมือ ขอความช่วยเหลือบุคลากรจากภายนอกมาร่วมดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน 4) พิจารณาจัดหางบประมาณเพื่อจัดจ้างบุคลากรในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันโดยเฉพาะ 5) พิจารณาให้ครูได้รับการประชุมชี้แจงหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน การโภชนาการและการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานอาหาร 6) ควรติดตามการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยการตรวจสอบการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและแผนการนำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการดำเนินงานโครงการ และ 7) นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารโครงการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันมากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านงบประมาณ มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญ คือ 1) โรงเรียนควรมีการวางแผนงานการใช้งบประมาณโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้ข้อมูลจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรปกติจากส่วนราชการ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรอื่นและงบประมาณอื่นๆที่โรงเรียนจัดหามาได้ 2) โรงเรียนควรใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด 3) โรงเรียนควรมหาแนวทางสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในรูปแบบงบประมาณจากที่อื่นๆ โดยให้ผู้ปกครองร่วมมือในการดำเนินงานและการทำเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน 4) โรงเรียน

ควรมีการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไป เช่น ตรวจสอบระบบบัญชี ตรวจสอบการใช้งบประมาณและ 5) ควรมีการนำผลการติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการดำเนินงาน มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญคือ 1) โรงเรียนควรมีการวางแผน การดำเนินงานให้เหมาะกับสภาพของโรงเรียนและงบประมาณที่ได้รับเพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างทั่วถึง 2) โรงเรียนควรกำหนดรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะกับสภาพบริบทของ โรงเรียนและงบประมาณที่ได้รับ เช่น การจัดโครงการอาหารกลางวันในวงเงินงบประมาณ โดยให้ ชุมชนเป็นผู้ดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน 3) โรงเรียนควรมีการจัดหาพื้นที่เพื่อจัดตั้ง โรง อาหารและควรกำหนดให้โรงอาหารได้ใช้พื้นที่อย่างเกิดประโยชน์ให้มากที่สุด โดยกำหนดสัดส่วน ของสถานที่ปรุงอาหาร สถานที่ล้าง สถานที่รับประทานอาหารของนักเรียน 4) กรณีที่โรงเรียนไม่มี พื้นที่โรงอาหาร ควรหาแนวทางในการจัดสร้างอาคารชั่วคราวหรือใช้สถานที่อื่นในการรับประทาน อาหารของนักเรียนเช่น ห้องเรียน ระเบียงอาคาร ใต้ร่มไม้ ฯลฯ 5) โรงเรียนควรจัดหางบประมาณ เพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน 6) โรงเรียนควรขอรับความสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์โครงการอาหารกลางวันจากหน่วยงาน ร้านค้า ชุมชนหรือผู้ปกครอง 7) ควรกำหนดให้มี ผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน 8) โรงเรียนควรมี การตรวจสอบ ติดตามการใช้อาคารสถานที่อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปรับปรุง แก้ไข การชำรุด เสียหาย สกปรก 9) โรงเรียนควรมีการตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์โครงการอาหารกลางวันอย่าง สม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ตรวจสอบผลการใช้ ตรวจสอบคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ ตรวจสอบ ความชำรุดเสียหาย ฯลฯ เป็นต้น 10) โรงเรียนควรมีการนำผลการติดตามตรวจสอบการใช้อาคาร สถานที่มาปรับปรุงแก้ไข บำรุง ซ่อมแซมและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพโดยตลอด อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดหางบประมาณเพื่อการก่อสร้างเพิ่มเติมหรือซ่อมแซม และ 11) โรงเรียน ควรนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงการใช้วัสดุอุปกรณ์ การจัดซื้อ จัดหาเพื่อทดแทนส่วนที่ชำรุด เสียหาย สูญหายรวมทั้งการจัดหางบประมาณเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2.4 ด้านการนิเทศและติดตามผล มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญคือ 1) โรงเรียนควรจัด ให้มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน 2) โรงเรียน กำหนดรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เช่น ระยะเวลาในการนิเทศ ผู้รับผิดชอบในการนิเทศ เป็นต้น 3) โรงเรียนให้บุคคลภายนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการ นิเทศและติดตามผลโครงการ 4) โรงเรียนมีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่ โรงเรียนต้องการและเอื้อประโยชน์ต่อโครงการ และ 5) โรงเรียนนำผลการพัฒนารูปแบบการ ดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาในทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการอาหารกลางวันเป็นโครงการที่กำหนดจากนโยบายที่เป็นกฎหมาย โดยพระราชบัญญัติระเบียบและแนวปฏิบัติที่กระทรวงศึกษาธิการต้องให้นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยดี ลดการขาดสารอาหาร นักเรียนได้รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการมีสุขนิสัยในการรับประทานอาหารที่ดีและส่งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงขึ้นในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในทุกด้านโรงเรียนสามารถดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายสอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมนึก เสี่ยงหวาน (2551, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า การประเมินโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ผู้บริหารและครู อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยโครงการมีวัตถุประสงค์ในด้านการลดปัญหาการขาดสารอาหารในวัยเรียน โครงการมีวัตถุประสงค์ในด้านการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดีเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ส่วนโครงการที่มีแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนที่ชัดเจน และมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการโครงการเป็นอย่างมาก เห็นด้วยมากที่สุด อาหารที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนรับประทานมีคุณค่าสารอาหารครบ 5 หมู่ มีความสะอาดปลอดภัยไม่มีสารปนเปื้อน โครงการช่วยลดจำนวนนักเรียนที่ขาดสารอาหาร ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีน้ำหนักและส่วนสูงได้มาตรฐานตามเกณฑ์

นอกจากนี้ การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ยังเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและนักเรียน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานและประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุนทร วรรณารักษ์ (2549, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานโครงการ และการนำผลผลิตจากโครงการไปสนับสนุนอาหารกลางวัน มีการปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องช่วงระยะเวลาการดำเนินโครงการ โรงเรียนสามารถดำเนินโครงการตามแผนให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้ มีการประเมินผลงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้ มีการประเมินผลงานตามระยะเวลาที่กำหนดและดำเนินงานเหมาะสมกับฤดูกาล

2. ผลการวิจัย พบว่า แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วย 4 ด้านนั้นสามารถสรุปโดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานโครงการ ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญ คือ

1) โรงเรียนควรมีการวางแผนงานการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรภายนอก เช่นผู้ปกครอง ชุมชนหรือองค์กรเอกชนอื่นๆ 2) ควรมีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบให้ปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนให้ชัดเจน 3) กรณีที่โรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอ ควรขอความร่วมมือขอความช่วยเหลือบุคลากรจากภายนอกมาร่วมดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน 4) พิจารณาจัดหางบประมาณเพื่อจัดจ้างบุคลากรในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันโดยเฉพาะ 5) พิจารณาให้ครูได้รับการประชุมชี้แจงหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน การโภชนาการและการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานอาหาร 6) ควรติดตามการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยการตรวจสอบการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและแผนการนำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการดำเนินงานโครงการ และ 7) นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารโครงการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุนทร วรรณารักษ์ (2549, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเข้ามามี ส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน โครงการและการนำผลผลิตจากโครงการไปสนับสนุนอาหารกลางวัน มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องช่วงเวลาการดำเนินโครงการโรงเรียนสามารถดำเนินโครงการตามแผนให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้ มีการประเมินผลงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้ มีการประเมินผลงานตามระยะเวลาที่กำหนดและดำเนินงานเหมาะสมกับฤดูกาล

2.2 ด้านงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญคือ 1) โรงเรียนควรมีการวางแผนงานการใช้งบประมาณโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้ข้อมูลจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรปกติจากส่วนราชการ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรอื่นและงบประมาณอื่นๆ ที่โรงเรียนจัดหามาได้ 2) โรงเรียนควรใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด 3) โรงเรียนควรรหาแนวทางสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนในรูปแบบงบประมาณจากที่อื่นๆ โดยให้ผู้ปกครองร่วมมือในการดำเนินงานและการทำเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน 4) โรงเรียนควรมีการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไป เช่นตรวจสอบระบบบัญชี ตรวจสอบการใช้งบประมาณ และ 5) ควรมีการนำผลการติดตาม ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพโดยตลอด อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของถนอมศรี คงทน (2550, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าอย่างไรก็ตามโครงการยังต้องการ

การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล โดยเฉพาะ โรงเรียนที่มีทรัพยากรจำกัดและนักเรียนที่มีครอบครัวฐานะยากจนด้วย

2.3 ด้านการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญ คือ 1) โรงเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะกับสภาพของโรงเรียนและงบประมาณที่ได้รับเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างทั่วถึง 2) โรงเรียนควรกำหนดรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะกับสภาพบริบทของโรงเรียนและงบประมาณที่ได้รับ เช่น การจัดโครงการอาหารกลางวันในวงเงินงบประมาณ โดยให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน 3) โรงเรียนควรมีการจัดหาพื้นที่เพื่อจัดตั้งโรงอาหารและควรกำหนดให้โรงอาหารได้ใช้พื้นที่อย่างเกิดประโยชน์ให้มากที่สุด โดยกำหนดสัดส่วนของสถานที่ปรุงอาหาร สถานที่ล้าง สถานที่รับประทานอาหารของนักเรียน 4) กรณีที่โรงเรียนไม่มีพื้นที่โรงอาหาร ควรหาแนวทางในการจัดสร้างอาคารชั่วคราวหรือใช้สถานที่อื่นในการรับประทานอาหารของนักเรียน เช่น ห้องเรียน ระเบียงอาคาร ใต้ร่มไม้ ฯลฯ 5) โรงเรียนควรจัดหางบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน 6) โรงเรียนควรขอรับความสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ โครงการอาหารกลางวันจากหน่วยงาน ร้านค้า ชุมชนหรือผู้ประกอบการ 7) ควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน 8) โรงเรียนควรมีการตรวจสอบ ติดตามการใช้อาคารสถานที่อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปรับปรุง แก้ไข การชำรุดเสียหาย สกปรก 9) โรงเรียนควรมีการตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์ โครงการอาหารกลางวันอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ตรวจสอบผลการใช้ ตรวจสอบคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ ตรวจสอบความชำรุดเสียหาย ฯลฯ เป็นต้น 10) โรงเรียนควรมีการนำผลการติดตามตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่มาปรับปรุงแก้ไข บำรุง ซ่อมแซมและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดหางบประมาณเพื่อการก่อสร้างเพิ่มเติมหรือซ่อมแซม และ 11) โรงเรียนควรนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงการใช้วัสดุอุปกรณ์การจัดซื้อ จัดหาเพื่อทดแทนส่วนที่ชำรุดเสียหาย สูญหายรวมทั้งการจัดหางบประมาณเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริศักดิ์ สุนทรไชย และคณะ (2551, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า แนวทางความร่วมมือ คือ โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนต้องการความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนโดยมีคณะกรรมการดำเนินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นผู้กำหนดแนวทางในการบริหารเน้นการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนในการร่วมกันเฝ้าระวังปัญหาโภชนาการบกพร่องและโภชนาการเกิน นอกจากบทบาทหน้าที่ของครูอนามัยโดยสร้างแนวคิดว่าบทบาทการเฝ้าระวังทางโภชนาการเป็นเรื่องของครูที่จะต้องดูแลนักเรียนในห้องเรียนของตนเองให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องการบริโภคอาหาร เพื่อให้นักเรียนตื่นตัวและตระหนักถึงปัญหาสุขภาพของตนเองเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ปกครองได้รับทราบเพื่อจะได้ร่วมเฝ้า

ระวังปัญหาโภชนาการของนักเรียนในปกครอง การดำเนินการโครงการควรมีการร่วมมือกันระหว่าง 4 ภาค ได้แก่ ครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการของนักเรียนเพราะปัญหาโภชนาการเป็นปัญหาที่ครอบคลุมการรับประทานอาหารของนักเรียนทั้งที่โรงเรียนที่บ้าน อย่างไรก็ตาม โครงการยังต้องการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีทรัพยากรจำกัดและนักเรียนมีครอบครัวที่มีฐานะยากจน

2.4 ด้านการนิเทศและติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางส่งเสริมที่สำคัญ คือ

- 1) โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน
- 2) โรงเรียนกำหนดรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เช่น ระยะเวลาในการนิเทศ ผู้รับผิดชอบในการนิเทศ เป็นต้น
- 3) โรงเรียนให้บุคคลภายนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศและติดตามผลโครงการ
- 4) โรงเรียนมีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่โรงเรียนต้องการและเอื้อประโยชน์ต่อโครงการและ
- 5) โรงเรียนนำผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไพฑูรย์ มูลดวง (2551, บทคัดย่อ) ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ได้แก่ วัดดุสิต ในการประกอบอาหารที่แพง จัดกิจกรรมเกษตรได้ทำการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนวัดสระทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่กล่าวว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การนิเทศกำกับติดตามและการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้ คือ การสำรวจข้อมูลที่ต้องการ ได้จัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องได้เป็นปัจจุบันและครบถ้วน ได้จัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องได้เป็นปัจจุบันและครบถ้วนการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการและอนุกรรมการดำเนินงานวางแผนการดำเนินงานร่วมกันการดำเนินการตามแผนสามารถดำเนินตามแผนที่วางไว้การประเมินผลสามารถประเมินผลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแก้ไขการรายงานผล สามารถรายงานผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกำหนด

นอกจากนี้ต้องพิจารณาให้ครูได้รับการประชุมชี้แจงสัมมนาเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน การโภชนาการและการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานอาหาร ควรติดตามการดำเนินงานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยตรวจสอบการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลการนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการดำเนินงานโครงการ นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพการบริหารงานโครงการมากยิ่งขึ้น โดยการปฏิบัติต่อการบริหารงานโครงการในข้างต้น แม้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการไปแล้ว แต่ก็

ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีทรัพยากรทางการศึกษาเพียงพอทั้งงบประมาณ อาคารสถานที่ บุคลากรและระบบการบริหาร สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กการแก้ไขปัญหาจึงต้องใช้ความร่วมมือเป็นหลักและต้องใช้เวลาในการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรทางการศึกษา ดังนั้น หากมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่กองการศึกษาเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา กับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงมหาดไทย ที่ควบคุมดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้หน่วยงานได้มีการกำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในระดับพื้นที่ที่จะเป็นการช่วยเหลือโรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริศักดิ์ สุนทรไชย และคณะ (2551, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า แนวทางความร่วมมือ คือ โครงการอาหารกลางวันโรงเรียนต้องการความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนโดยมีคณะกรรมการดำเนินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นผู้กำหนดแนวทางในการบริหารเน้นการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนในการร่วมกันเฝ้าระวังปัญหาโภชนาการบกพร่องและโภชนาการเกินนอกจากบทบาทหน้าที่ของครูอนามัย โดยสร้างแนวคิดว่าบทบาทการเฝ้าระวังทางโภชนาการเป็นเรื่องของครูที่จะต้องดูแลนักเรียนในห้องเรียนของตนเอง ให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องการบริโภคอาหารเพื่อให้นักเรียนตื่นตัวและตระหนักถึงปัญหาสุขภาพของตนเอง เผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ปกครองได้รับทราบเพื่อจะได้ร่วมเฝ้าระวังปัญหาโภชนาการของนักเรียนในปกครอง การดำเนินการโครงการควรมีการร่วมมือกันระหว่าง 4 ภาคี ได้แก่ ครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการของนักเรียนเพราะปัญหาโภชนาการเป็นปัญหาที่ครอบคลุมการรับประทานอาหารของนักเรียนทั้งที่โรงเรียนที่บ้าน อย่างไรก็ตามโครงการยังต้องการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีทรัพยากรจำกัดและนักเรียนมีครอบครัวที่มีฐานะยากจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานต้นสังกัดหรือโรงเรียนควร สร้างความตระหนักในความสำคัญของโครงการอาหารกลางวันและสร้างความเข้าใจในนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการให้ผู้ปกครอง ครูทุกคน ชุมชนและนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา
2. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อชุมชนได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดอาหารกลางวันและมอง

เห็นกระบวนการดำเนินงานตามโครงการอาหารกลางวัน ส่วนนักเรียนโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์เปรียบเทียบให้นักเรียนเห็นผลดี ผลเสียในการรับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน โดยเน้นเรื่องคุณค่าอาหาร การประหยัด ตลอดจนสุขนิสัยที่ดีและมารยาทในการรับประทานอาหาร

3. โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยเน้นการให้บริการการรักษาความสะอาด กริยามารยาท คุณภาพอาหาร เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

4. โรงเรียนควรมีการสุ่มตรวจคุณภาพของอาหารอยู่เสมอโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและคณะกรรมการอาหารกลางวันและยาประจำโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพครบคุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยจากสารเคมีหรือสิ่งเสพติดที่จะเป็นอันตราย

5. โรงเรียนควรมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ครู นักเรียน เพื่อรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการอาหารกลางวัน เช่น การเลือกรายการอาหาร การปรับปรุงอาหารให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

6. การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ควรอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งมีตัวแทนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเช่น ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวครู ตัวแทนชุมชนและผู้ประกอบการอาหารเริ่มตั้งแต่การวางแผน ตลอดจนการกำกับติดตามและการประเมินผล โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยเฉพาะชุมชนซึ่งมีบทบาทน้อยในโครงการอาหารกลางวันที่ผ่านมาจะได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารโครงการอาหารกลางวันที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้บริหารงานในสถานศึกษาที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน และรูปแบบการบริหารโครงการอาหารกลางวันที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้บริหารงานในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะบุคลากรในดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในสถานศึกษา